והלך והביא לו בשלשה חלוק ובשלשה טלית שניהם מעלו ר' יהודה אומר בעה"ב לא מעל שהוא אומר לו חלוק גדול הייתי מבקש והבאת לי קטן ורע: **גמ'** שמעת מינה מאן דאמר לשלוחו זיל זבן לי כורא דארעא ואזל וזבן ליה לתכא קני לוקח אמרי הכא היכי דמי כגון דאייתי ליה שוה ד' בשלש (א) אימא סיפא ר' יהודה אומר בעה"ב לא מעל שהוא יכול לומר לו חלוק גדול הייתי מבקש והבאת לי חלוק קטן ורע דא"ל אי יהבת דינר כוליה איתית לי שוה ב' דינרין ה"נ מסתברא דקתני (סיפא) ומודה ר' יהודה בקטנית ששניהם מעלו שהקטנית בפרוטה וקטנית בדינר ה"ד אי באתרא דזבני בשומא גבי קטנית נמי דיהב סלע מוזלי ליה טפי אמר רב פפא בדוכתא דמזבני בכני (כני) כנא כנא בפרוטה דהתם פסיק מילתייהו: **מתני'** המפקיד מעות אצל שולחני אם צרורין לא ישתמש בהן לפיכך אם הוציא מעל אם מותרין ישתמש בהן לפיכך אם הוציא לא מעל אצל בעה"ב בין כך ובין כך לא ישתמש בהן לפיכך אם הוציא (ג) מעל החנוני כבעה"ב דברי ר"מ ר' יהודה אומר כשלחני נפלה פרוטה של הקדש בתוך כיסו או שאמר פרוטה בכיס זה הקדש כיון שהוציא את הראשונה מעל דברי ר"ע וחכמים אומרים עד שיוציא את כל הכיס ומודה ר"ע לחכמים באומר פרוטה מן כיס זה הקדש שהוא מוציא והולך עד שיוציא את כל הכיס: **גמ'** כי אתא רב דימי אמר רמי ליה ר"ל לר' יוחנן מ"ש רישא ומ"ש סיפא אמר ליה סיפא באומר לא יפטור כיס זה מן ההקדש כי אתא רבין אמר כיסן אשורים רמא ליה דתנן האומר אחד משוורי הקדש והיו לו שנים הגדול שבהן הקדש א"ל סיפא באומר לא יפטור כיס זה מן ההקדש

רב

תרס ס] דמעילה איתעביד שליחותיה ומ"ת אדרבה נילף שליחות דמעילה משליחות דתרומה וגבי תרומה בעינן שליח בר דעת דאדרבה האי עדיפא למילף מתרומה דהא כל עיקר שליחות דמעילה מתרומה הוא דיליף וי"ל *כיון (ס) י] דשליח דמעילה בהוצאה ושינוי רשות הוא דהוי והכא יא] הוי שינוי רשות על ידי שליחות יב] בר דעת לכך מסתבר ליה לדמויה להנך דמייתי דאין קפידא בבר דעת וגבי מידי דהגבהה לא מהני שליחות במקום שהמעילה באה על ידי הגבהה כדאמר בפ' ב' דקדושין (דף מג.) שלא מצינו בכל התורה שזה נהנה וזה מתחייב ומ"מ איצטריך למילף שליחות מתרומה דלא תימא דאין שליחות לדבר עבירה יג]: **כגון** דאייתי ליה שוה שש · פירוש יד] *סלעים בשלש ונמצא שהרויח לו שליח ג' סלעים אימא סיפא ור' יהודה אומר כו' ואתה הבאת לי חלוק קטן ורע השתא פריך מאי רע שהרי לפי מה שתירץ דאייתי שוה שש בג' גדול הוא ומשני דאמר ליה אי יהבת ליה *דינר כו' פירוש כל דינר זהב איתית לי שוה שני שני דינרין פירוש כ"ש שהייתי מרויח טו] יותר שהיו טוענין לך לפי החשבון שהבאת שוה י"ב בששה ונמצא שהייתי משתכר כפלים ממה שאני משתכר עתה* טז]: **ואמאי** יז] לימא אי לא שוי ליה גבי קטנית יח] דיהיב ליה טפי יט] גרסי' בכתובות פ' אלמנה ניזונית (דף צח:) אי באתרא דמזבני בשומא פירוש הרבה ביחד מי לא שויא טפי והיא היא וה"ק קס"ד השתא דמיירי באתרא דמזבני בשומא פירוש הרבה ביחד ולהכי פריך אמאי מודה ר' יהודה דהתם נמי דרך הוא של מוכרים לפי מה שהלוקח קונה הרבה מוזיל מוכר גביה ומשני א"ר פפא באתרא דמזבני כני כני פירוש מדה מדה כלומר לא בשומא כמו שהיית סבור אלא מעט מעט דפסיקא מילתא לא מוזיל מוכר גביה דלוקח: **המפקיד** מעות אצל השולחני צרורין לא ישתמש בהם כו' · נ"ע בב"מ פ' המפקיד (דף מג.) דמייתי לה להאי דהכא ולא מייתי לה כלישנא דתנינן לה הכא*: **פרוטה** של הקדש שנפלה לתוך הכיס או שאמר פרוטה בכיס זה הקדש כיון שהוציא את הראשונה מעל דברי ר' עקיבא · *ואע"ג דספיקא הוא אם נהנה בשל הקדש ר"ע לטעמיה דמחייב על ספק מעילות אשם תלוי בכריתות (דף כב.) *כ] תימה וליבטל האי פרוטה של הקדש *שנפלה וכ"ת דבר שיש לו מתירין הוא ע"י פדיון ואפילו באלף לא בטיל הא ליכא למימר דדבר שיש לו מתירין דרבנן הוא כא] וי"ל דליכא אלא חד בכיס דליכא ביטול אי נמי מטבע חשיב ולא בטיל כב]: **ומודה** ר"ע באומר פרוטה מן כיס זה הקדש שהוא מוציא והולך עד שיוציא כל הכיס · פירוש *באחרונה תהיה של הקדש ובגמרא פריך מ"ש רישא ומ"ש סיפא: **אמר** ליה סיפא באומר לא יפטר כיס זה מן הקדש · כלומר איט נפטר *מכיס זה להוציאה כולה בלא הקדש פרוטה והאי לישנא ודאי משמע דהקדש הוי באחרונה: **היו** שנים הגדול שבהן הקדש · פירוש ובסיפא דמתניתין כג] נמי לימא דהמטבע מובחר יהיה של הקדש אבל ארישא לא פריך דשמא לישנא דרישא *משמע הכי וליכא למימר דפריך נמי ארישא דאם כן לפרוך מאי שנא רישא ומ"ש סיפא:

והלך והביא לו בפרוטה אפרוג כו' שניהן מעלו · דהא נעשית שליחותו של בעה"ב בפרוטה והשליח נמי שינה *בפרוסה: שהוא אמר אתרוג גדול בב' פרוטות הייתי מבקש והבאת לי קטן ורע שלא הייתי מבקש כן: **והביא בשלשה** · דינרי כסף שהוא חצי דינר זהב: **שניהם מעלו** · דבעה"ב נעשית שליחותו ביותר מכדי פרוטה והשליח מעל ביותר מש"ס: **קטן ורע** · ולא עשית שליחותי כלל: **גמ' שמעת מינה מ"ד לשלוחיה זבין וכו'** · כלומר שמעת ממתני' דקתני והביא לו חלוק בשלשה שניהם מעלו ואפי' בעה"ב אע"פ שטעו להביא לו בדינר זהב ו] *דזבן לו פחות ממה שאמר לו שמעת מינה האי מאן דאמר לחבריה וכו' ותפשוט מהכא דקנה לוקח אע"פ שקנה לו פחות: **אמרי הכא כגון דאייתי ליה שוה דינר בג'** · כלומר מהכא ליכא למשמע דהכא מ"ט מעל בעה"ב כגון דאייתי ליה השליח חלוק שוה דינר זהב בג' דינרי כסף דהואיל ושוה דינר זהב נעשית שליחותו והכי מעל: אי הכי כדקא מתרצת: **אימא סיפא רבי יהודה אומר בעה"ב לא מעל שיכול וכו'** · ואם איתא דאייתי ליה שוה דינר זהב היכי מצי אמר ליה הבאת לי קטן ורע הא שוה דינר זהב ביקש ושוה דינר זהב הביא לו (ג): הא לא קשיא דמשום הכי אמר ר' יהודה בעה"ב לא מעל דאכתי מצי אמר ליה אי יהבת דינר זהב כוליה כמו שאמרתי לך הוית מייתית לי חלוק שוה ב' ז] דינר זהב: ***(משום דא"ל בעה"ב אי יהבית כו') דקתני ומודה ר' יהודה בקטנית ששניהם מעלו** · כלומר אם הביא לו קטנית שוה דינר זהב בג' דינרי כסף דבעה"ב נמי מעל מ"ט שהקטנית בפרוטה היא קטנית בסלע דלא מצי למימר ליה איהו אי יהבת ליה דינר זהב כוליה הוית מייתית שוה ב' דינרין דהוו מוזלי גבך משום חבנת טפי שהקטנית בפרוטה היא קטנית בדינר כלומר דלא מוזלי למאן דזבן קטנית בדינר ממאן דלא זבין אלא בפרוטה אלמא דטעמיה דרבי יהודה האי גבי חלוק דלא מעל בעה"ב אע"ג דאייתי ליה שוה דינר בג' משום דא"ל איטו יהבת ח) דינר וכו': **שויא ליה (ד) טפי** · שהיה מביא קטנית יותר משום דהוו מוזלי גביה: **א"ר פפא באתרא דמזבני וכו'** · במדות דהתם פסיקא מילתא כנא כנא בפרוטה ולא מוזלי גביה כלל · נ"א [ה"ד] וס' השתא קא דייק מ"ש דר' יהודה דמודה בקטנית אי באתרא דמזבני בשומא שלא במדה א"כ אכתי מצי בעה"ב למיטען לשליח איטו יהבת דינר הוה מייתית טפי שהיו מוסיפין לך בשביל הדינר ואותו התוספות שהיו נותנין לך לא הבאת לי ממנו כלום והיינו דומיא דחלוק דא"ל איטו יהבת דינר וכו': **א"ר פפא** · לא מצית למימר הכי דבאתרא דכיילי ומזבני בכני עסקינן: **דכנא כנא בפרוטה דהתם פסיקא מילתייהו** ולא יהבי תוספת כלל הלכך לא מצי למימר בעה"ב כלום אלא כי איתי ליה קטנית שוה דינר בג' שניהם מעלו ח): **מתני' המפקיד** מעות של הקדש אצל שולחני: **אם הפקידן צרורין לא ישתמש בהן** · דלהכי הפקידן אצלו צרורין דלא הוה בעי דלישתמש בהו לפיכך אם הוציאן השולחני מעל: **ואם הפקידן אצלו מותרין ישתמש בהן** · שלדעת כן הפקידן אצלו מותרין שיתעסק בהן שיחליפם לפיכך לא מעל השולחני אלא המפקיד: **הפקידן אצל בעה"ב בין כך ובין כך** · בין צרורין ובין מותרין לא ישתמש בהן דלהכי הפקידן אצל בעה"ב שהוא יודע שבעה"ב אין דרכו לפרוט ולהחליף ולא חשש אם צרורין אם מותרין לפיכך אם הוציאן, בעה"ב מעל, דשלא מדעת המפקיד השתמש בהן: **הפקידן אצל חנוני הרי הוא כבעה"ב** · שאינו רגיל בחילופין כשולחני ובין כך ובין כך לא יגע בהן: **רבי יהודה אומר כשולחני** · דלפעמים נמי הוא רגיל להחליף כשולחני לפיכך דינו כשולחני: **כיון שהוציא את הראשונה מעל** · דאימר של הקדש היתה: **עד שיוציא את כל הכיס** · דמעילה בפרוטה אחרונה היא: **גמ' מאי שנא רישא** · דפליג רבי עקיבא ומאי שנא סיפא דמודה ר"ע לחכמים: **א"ל סיפא באומר לא יפטר כיס זה מן ההקדש** · שלא יהא בו הקדש כל שהוא, דכיון דאמר הכי משמע דפרוטה אחרונה קאמר דההיא הקדש להכי לא מעל אלא באחרונה: **הגדול שבהן הקדש** · טעמא דאיכא גדול מש"ה אמר דהגדול הוי הקדש דמקדיש, בעין יפה מקדיש, הא שניהן שוין הראשון שיבא לידו הוי הקדש ואמאי מודה ר"ע בסיפא דפרוטה אחרונה הקדש: א"ל סיפא באומר כו':

כיסן

א) דינר ססיד ואח"כ ד"ה מוזלי עפי שהיה מביא · נ"ק

ב) ול"ע דליכא אלא חד בכיס דליכא ביטול דא"כ מאי עד שיוציא את כל הכיס דקאמרי רבנן הכי הל"ל עד שיוציא את השני וי"ל דמעילה מדרבנן קאמר א"נ כו' נ"ק

עין משפט נר מצוה

יד א מיי' פ"א מהלכות שלוחין ושותפין הלכה ד טוש"ע ח"מ סי' קפב סעיף ס ולא קפג:

גי' נ"ק כיון דמעילה בהגבהה ושינוי רשות הוא דהוי והכא הוי שינוי רשות ע"י בר דעת לכך כו'

טו ב מיי' פ"ז מהלכות מעילה הלכה י:

טז ג מיי' שם הלכה ט:

יז ד ה מיי' שם הל' ו:

יח ו מיי' פס"ז מהלכות מעה"ק הלכה ח:

שש סלעים בשלש כו' נ"ק

*ובמקום כיות ט' ג' דינרי כסף הייתי מרויח ו' דינרי כסף

דינר כוליה פירוש כו' נ"ק

ותימה לי גבי קטנית נמי אי לא שוי ליה כוי

הגהות הב"ח

שיטה מקובצת

מסורת הש"ס

פרוטה ספ"ד ואח"כ ד"ה שהוא אומר לו אתרוג כו' נ"ק ·

כתובות צח

ג"י שם ע"ש

חבן נ"ק

נ"ל הכ"ע כגון כו' וכ"ה בכתובות נ"ק

גליון הש"ס

תוס' ד"ה פרוטה וכו' ואע"ג דספיקא הוא · עי' סוטה דף יח ע"א תוס' ד"ה תאר:

היכא דיהיב ליה סלע כו' נ"ק

ב"מ מג. [ע"ש ועי' תוס' דהכא ד"ה המפקיד]

רש"ק פ"ז וגי' נ"ק כ"צ מסתבר' דמשום דא"ל כו'

רבינו גרשום

והביא בג' דינרי כסף שוה חצי דינר זהב הביא לו חלוק: והבאת לי קטן ורע · ולא עשית שליחותי כלל: ש"מ מאן דאמר ליה לשלוחיה זיל זבין בית כורא כו' · שמעת מינה מתני' הא דקא מבעיא לן בפס' כתובות מאן דאמר לשלוחיה זיל זבין בית כורא וזבן ליה לתכא מי קני לוקח אי לא קני האיל וזבין ליה פחות ש"מ ממתני' דקתני והביא לו בשלש חלוק שניהם מעלו אפי' בעה"ב נמי אע"ג דצוהו להביא לו חלוק גדול בדינר זהב ש"מ דקנה בעה"ב אע"ג דזבן ליה פחות ממה שאמר לו ולהכי מעל נמי בעה"ב: אמרי · כגון דאייתי ליה שוה דינר בשלש: אמרי · הכא ליכא למשמע מינה דהכא מ"ש מעל נמי בעה"ב כגון דאייתי ליה שליח חלוק שוה דינר זהב שקנאו בג' דינרי כסף האיל והוא שוי דינר זהב נעשה שליחותו ומעל בעה"ב: אי הכי · כדמתרצת: אימא סיפא · ר' יהודה אומר בעה"ב לא מעל שיכול לומר הבאת לי חלוק קטן ורע ואם איתא דאייתי ליה שוה דינר